A vér és vérkészítmények transzfúziójával kapcsolatos AIDS esetek elõfordulásának változásai Európában és az Egyesült Államokban 1985 és 1993 között

Cikk: Franceschi S. és mtsai - Brit. Med. J. 311, 1534, 1995.

Az AIDS vérrel és vérkészítményekkel való átvihetőségének veszélyét a 80-as évek elején ismerték fel, még a HIV felfedezése előtt. 1983 és 1985 között számos rendszabályt vezettek be e terjedési mód meggátlására. E rendszabályokat azonban különböző mértékben és ütemben léptették életbe az Egyesült Államokban és az egyes európai országokban.

Bár több probléma nehezíti a különböző régiókban regisztrált AIDS incidencia összehasonlítását, szerzők mégis megkísérelték az európai országokban és az USA-ban a hemofíliás betegekben és a transzfúziós recipiensekben előfordult AIDS esetek szisztematikus elemzését.

Európára vonatkozóan a WHO AIDS Adatbázisából, az USA-ra vonatkozóan pedig a CDC által vezetett AIDS Adatbázisból nyertek az adatokat. Azokat az európai országokat (így hazánkat is), ahol 1985 és 1993 között kevesebb, mint 50 transzfúziós AIDS eset fordult elő, kihagyták az elemzésből. Az adatokat az életkor szerint standardizálták, és korrigálták a bejelentésben mutatkozó késésre vonatkozóan is.

Eredmények
14 európai országot (Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Németország, Görögország, Olaszország, Hollandia, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Svájc és az Egyesült Királyság) vettek be a vizsgálatba. Ezekben az országokban 1985 és 1993 között összesen közel 6000, transzfúzióval összefüggésbe hozható AIDS megbetegedés fordult elő, 2391 hemofíliásokban, 3126 pedig transzfúziós recipiensekben. Az Egyesült Államokban 1985 és 1992 között 2401 AIDS esetet regisztráltak a hemofíliásokban, 5623 esetet pedig a transzfúziós recipiensek között. Az összes AIDS esetnek a transzfúzión AIDS esetek két országban (Görögországban 12,2%, Romániában 23,9%) több mint 10%-át, a többi országban általában 3-6%-át képezték.

A legtöbb európai országban a transzfúzióval asszociált AIDS esetek évi incidenciája a 12 éven aluliak között 0,5/millió, a felnőttek között 1-2/millió volt. Az USA-ban 1/millió, illetve 5/millió incidenciát találtak.

A legkörnyezetbarátabb következtetések az incidencia alakulásának elemzéséből vonhatók le. Szerzők három időszakot (1985-87, 1988-90, 1991-93) hasonlítottak össze, külön elemezve a gyermekek és a felnőttek, illetve a hemofíliások és a transzfúzión recipiensek adatait. A gyermekekben a legmagasabb incidenciát az első két időszakban találták. 1991-1993-ra az incidencia minden országban, kivéve Romániát (16/millió) 1/millió alá csökkent. 0,5 és 1/millió közötti incidenciát Franciaországban, Portugáliában és Belgiumban találtak.

A felnőttek között a legmagasabb incidencia értéket (2,3, 5,1 és 5,1/millió a három vizsgált időszakban) Franciaországban észlelték, mely megfelelt az USA-ban az azonos időszakokban talált (3,5, 5,4 és 5,0/millió) incidenciának. Az incidencia legmagasabb értékét az 1988-90-es időszakban érte el több európai országban (Svédország, Svájc, Franciaország) és az USA-ban is, más országokban azonban (Dánia, Olaszország, Portugália, Spanyolország) a növekedés még az 1991-93-as időszakban is folytatódott. Kisebb különbségek voltak észlelhetők e tekintetben a hemofíliások és a transzfúziós recipiensek között. Az előbbi csoporthan több országban, (pl. Ausztriában, Franciaországban és Görögországban) is folytatódott az AIDS incidencia növekedése 1991-93-ig. Ezzel ellentétben a transzfúziós recipiensek között ugyanekkora időszakban már jelentős csökkenés mutatkozott szinte az országokban.

Megbeszélés
A vér és vérkészítmények alkalmazásával kapcsolatos AIDS előfordulás a 80-as évek közepéig jelentett nagy problémát Európában. Két olyan európai ország van, ahol a transzfúzióval asszociált AIDS esetek száma igen magas volt. Az egyik ilyen ország Románia, ahol a HIV gyermekek közötti terjedése elsősorban a vér és vérkészítmények helytelen indikációk alapján történő használatának, illetve nosocomialis infekcióknak volt tulajdonítható. A másik Franciaország, ahol a cikk szerzői szerint ezért (legalábbis részben) a HIV szűrővizsgálati tesztek elkésett bevezetése a felelős. E két ország kivételével földrészünk minden országában lényegesen alacsonyabb volt a transzfúzióval kapcsolatos AIDS esetek száma egy millió lakosra számolva, mint az USA-ban.

Az, hogy a hemofíliás betegekben és a transzfúziós recipiensekben a 90-es évek közepére csökkenni kezdett vagy legalábbis nem nőtt tovább az AIDS esetek száma, arra mutat, hogy az 1984 óta bevezetett ellenőrzési eljárások, ill a vérkészítmények vírus-inaktiváló kezelése valóban kedvező hatásúnak bizonyultak. Mind Európában, mind az Egyesült Államokban ezek a kedvező hatások előlépést a gyermekekben jelentkeztek, mivel náluk aránylag rövid az infekció és az AIDS kifejlődés közötti

inkubációs idő. A felnőttek között azonban több országban, mint pl. Dániában, Olaszországban és Spanyolországban még a 90-es évek elején is növekedési tendenciát mutatott a transzfúzióval kapcsolatos AIDS esetek száma.